

Butlletí del Consell General

Núm. 53/2013

Casa de la Vall, 21 d'octubre del 2013

SUMARI

2- PROCEDIMENT LEGISLATIU COMÚ

2.1 Projectes de llei

Pròrroga al termini per a la presentació d'esmenes al **Projecte de llei de modificació de la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada, modificada per la Llei 4/2008, del 15 de maig, i per la Llei 93/2010, del 16 de desembre.** *pàg. 2*

2.2 Proposicions de llei

Publicació de l'informe de la Ponència i l'informe de la Comissió Legislativa d'Economia en relació a la **Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat, així com les reserves d'esmena presentades.** *pàg. 2*

3- PROCEDIMENTS ESPECIALS

3.2.2 Proposicions de llei qualificada

Admissió a tràmit i publicació de la **Proposició de llei de modificació de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de règim electoral i del referèndum, i obertura del termini de presentació del criteri del Govern.** *pàg. 16*

2- PROCEDIMENT LEGISLATIU COMÚ

2.1 Projectes de llei

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 21 d'octubre del 2013, exercint les atribucions que li confereix l'article 80 del Reglament del Consell General, ha acordat a demanda del M. I. Sr. Ladislau Baró Solà, president del Grup Parlamentari Demòcrata, prorrogar el termini per a la presentació d'esmenes al **Projecte de llei de modificació de la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada, modificada per la Llei 4/2008, del 15 de maig, i per la Llei 93/2010, del 16 de desembre**. El nou termini finalitza el dia 30 d'octubre del 2013, a les 17.30h.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 21 d'octubre del 2013

Vicenç Mateu Zamora
Síndic General

2.2 Proposicions de llei

Edicte

El síndic general, d'acord amb les previsions de l'article 100.2 del Reglament del Consell General,

Disposa

Publicar l'informe de la Ponència i l'informe de la Comissió Legislativa d'Economia en relació a la **Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat**, així com les reserves d'esmena presentades.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 21 d'octubre del 2013

Vicenç Mateu Zamora
Síndic General

Informe de la Ponència de la Comissió Legislativa d'Economia

La M. I. Sra. Patrícia Riberaygua Marme, del Grup Parlamentari Demòcrata, nomenada ponent per la Comissió Legislativa d'Economia el dia 19 de setembre del 2013, a la vista de la Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat,

proposa, segons el que disposa l'article 97 del Reglament del Consell General, l'informe següent:

Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat

Exposició de motius

No existeix a l'ordenament jurídic andorrà cap disposició de dret positiu en la qual es prevegi el termini a partir del qual són exigibles les obligacions de pagament entre empresaris.

Més enllà del què preveu el dret comú sobre aquesta matèria, i sobre el que la jurisprudència dels nostres tribunals ha estatuint al respecte, en les actuals circumstàncies de profunda crisi econòmica que afecta a les nostres empreses, i per donar compliment al principi constitucional de seguretat jurídica, es fa necessari establir una normativa clara de la qual es derivi el termini d'acompliment d'aquelles obligacions pecuniàries i, per tant, el moment en què s'inicia la mora pel que respecta a les obligacions entre empresaris, així com les conseqüències de la mora.

El termini que s'estableix en aquesta llei perquè es produeixi la mora és de 60 dies des que es considera contreta l'obligació de pagament, que és un termini que es pot considerar adequat al costum en la matèria, i a partir del qual s'estableixen uns interessos que penalitzen al deutor.

Tanmateix, s'estableix, per una part, que per acord entre les parts es pot escurçar aquest termini màxim, en quin cas la mora es produirà, a tots els efectes previstos en aquesta llei, en el termini pactat; i, per altra part, que per acord de les parts es pot ampliar aquest termini, si bé en cap cas a més de 90 dies des que es considera contreta l'obligació de pagament. En tots els supòsits, produïda la mora s'han de meritjar els mateixos interessos.

En efecte, fins aquest moment, l'única conseqüència de la mora és el deure de pagament de l'interès legal, entès com el preu del diner. En aquesta llei es preveu que la mora comporti que el deutor hagi de pagar el doble de l'interès legal, com a sanció.

D'altra banda, fins aquest moment, ha estat sotmesa a uns procediments especials per fer front a les seves despeses, i que es trobaven recollits a la llei general de les finances públiques de 19 de desembre del 1996, i a la llei 10/2003 del 27 de juny de les finances comunals.

Tanmateix, i amb la finalitat que no es produeixin distorsions en la cadena de pagaments-cobraments entre empresaris, i compte tingut que l'Administració és qui celebra la major part dels

contractes de quantia més important, s'ha considerat la necessitat que l'Administració adeqüi els terminis dels seus pagaments amb els empresaris amb els que contracti, de la mateixa forma que ho han de fer els empresaris entre ells.

En cas contrari, es produiria el fet que l'empresari que ha contractat amb l'Administració podria trobar-se en el supòsit indesitjable de tenir l'obligació de pagar i, de no fer-ho, haver de suportar l'interès de mora, sense haver cobrat de l'Administració.

En el Capítol Primer, de disposicions generals, s'estableixen les definicions i l'àmbit d'aplicació de la llei.

En el Capítol Segon es preveu que el termini en què, com a màxim, s'ha de realitzar el pagament de les obligacions pecuniàries que recauen dintre de l'àmbit d'aplicació de la llei, és de 60 dies naturals des dels supòsits previstos per a la generació del deute. Es preveu el pacte en contrari en el sentit apuntat més amunt.

S'estableixen com a excepcions a les disposicions d'aquesta llei els deutes derivats d'operacions comercials en les quals intervinguin consumidors, i els deutes d'empresaris sotmesos a procediments de cessació de pagaments o fallida.

També s'estableix que la mora de les obligacions pecuniàries que es troben en l'àmbit d'aplicació de la llei comporta el pagament d'un interès equivalent al doble de l'interès legal. A més, el creditor pot reclamar totes les despeses generades per al cobrament del crèdit.

Finalment, el Capítol Tercer sanciona amb nul·litat les clàusules abusives que es puguin incloure en els contractes per deixar sense efecte les disposicions d'aquesta llei.

La llei es complementa amb una disposició derogatòria, una disposició transitòria, i una disposició final.

Esmena 1 **De modificació**

Grup Mixt (1)

Es proposa modificar els paràgrafs primer i segon de l'exposició de motius amb el següent redactat:

“Tot i que l'ordenament jurídic andorrà ja conté les normes de dret positiu sobre la mora del deutor es pretén introduir una innovació segons la qual el venciment de certes obligacions es fixi per llei en una data determinada.

Més enllà del que preveu el dret comú sobre aquesta matèria, i el que la jurisprudència dels tribunals ha estatuit al respecte, en les actuals circumstàncies de profunda crisi econòmica que afecta a les empreses, i amb la finalitat de reforçar

el principi constitucional de seguretat jurídica, es fa necessari establir una normativa de la qual es derivi el termini d'acompliment d'aquelles obligacions pecuniàries i, per tant, el moment en què s'inicia la mora pel que respecta a les obligacions entre empresaris, així com les conseqüències de la mora.”

Motivació

L'asseveració liminar del primer paràgraf de l'exposició de motius segons la qual no existeix en l'ordenament jurídic andorrà cap disposició de dret positiu en la qual es prevegi el termini a partir del qual són exigibles les obligacions de pagament dels empresaris, no té cap fonamentació.

Com és sabut, el dret positiu es defineix com el conjunt de regles que en un país donat són efectivament aplicades pels pràctics i els tribunals. Regles originades per les diferents fonts, lleis escrites, costums i la jurisprudència.

En el nostre dret positiu aplicable, el romà i el jurisprudencial de dret privat, (sense distinció entre civil i mercantil) i precisament en ambdós drets amb referència majoritàriament a comerciants, la mora i els interessos moratoris es tracten profusament. Vegi's en el dret romà, el Digest en nombrosos passatges: Llibre 22 i en altres llibres: 12, 32, 39, 45, 46, i 50, que constitueixen norma directament aplicable per imposició de Justinià, així com també les diferents lleis i disposicions dictades per varis emperadors contingudes en el Codi (Llibres 2, 4, 5, 7, i 8), que tracten de la mora, sobre el moment en què s'hi entra, sobre els interessos, etc. Vegi's el Costum, i jurisprudència des de 1975 i 1978 del Tribunal Superior de la Mitra. I, també es pot trobar, en pluralitat de Sentències del Tribunal Superior d'Andorra dels anys 2000, 2003 i subsegüents.

En el nostre dret privat no hi ha distinció entre el dret civil i el dret mercantil. La majoria de les relacions jurídiques entre empresaris no són diferents de les que tenen amb la resta de subjectes de dret privat i entre les d'aquests entre ells. Tots estan sotmesos al que preveu el dret comú amb amplitud de contingut, claredat de conceptes, i fixació del dret en matèria de compliment d'obligacions, del pagament de les obligacions i en particular de la *mora solvendi*. No hi ha llacuna de dret i els texts romans i de les altres fonts de dret són des de fa dos mil·lennis coneguts i aplicats.

El contingut del dret sobre la *mora solvendi* és avui de tal manera conegut i fixat que ja dona seguretat jurídica, entesa com el coneixement per

part dels operadors del dret vigent en la matèria, i no solament sobre la mora en matèria de pagament de mercaderies i serveis, sinó, més generalment, en la mora en el compliment de les obligacions en general.

L'exposició de motius que esmenem comença amb una errònia idea de buit legal, i proposa d'establir que la mora comença a partir dels 60 dies d'haver estat contreta l'obligació de pagament. Però això és oblidar que ja des de les fonts romanes les obligacions pel pagament de les quals no s'ha previst un termini, es deuen de manera immediata (*"quod sine die debetur statim debetur"* D. 45, 1, 41, 1), i b) que les parts contractants poden pactar amb autonomia de la voluntat els terminis, que llavors *dies interpellat pro homine*.

En definitiva cal constatar que el nostre dret positiu conté un sistema complet sobre la mora. Altra cosa és que el Projecte de Llei vulgui canviar-lo introduint una innovació segons la qual el venciment de certes obligacions es fixi per llei en una data determinada.

Esmena 2 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (1)

Es proposa modificar els paràgrafs tercer i quart de l'exposició de motius amb el següent text:

"El termini que s'estableix en aquesta Llei perquè es produeixi la mora és de 60 dies des que es considera contreta l'obligació de pagament i a partir del qual s'estableixen uns interessos que penalitzen al deutor. Aquest termini es reduirà progressivament fins a fixar-se en 30 dies.

Tanmateix, s'estableix, per una part, que per acord entre les parts es pot escurçar aquest termini màxim, en quin cas la mora es produirà, a tots els efectes previstos en aquesta Llei, en el termini pactat. En tots els supòsits, produïda la mora s'han de meritjar els mateixos interessos."

Esmena 3 **De supressió**

Grup Mixt (2)

Es proposa suprimir el paràgraf cinquè de l'exposició de motius.

Motivació

En el paràgraf que es proposa suprimir es diu que fins a aquest moment l'única conseqüència de la mora és haver de pagar l'interès legal, entès com a preu del diner, i que a partir de la Llei que es proposa el pagament del doble d'interès legal tindria la qualitat de sanció.

Això és un plantejament equivocat. Tota la doctrina des del dret romà atribueix al creditor de l'obligació la percepció *id quod interest* que es defineix com a la indemnització i compensació de danys i perjudicis. Vegi's entre altres, les Sentències del Tribunal Superior de la Mitra de 15/05/1987 i 06/07/1989.

El resarciment que el creditor obté no és l'interès del diner que no s'ha pogut obtenir, com si fos un préstec de diners, encara que el resarciment sigui calculat com a interès dinerari. I consegüentment el doblament de l'interès legal conserva la mateixa naturalesa jurídica d'indemnització i compensació i mai podria canviar de natura esdevenint una sanció. Les sancions en matèria contractual privada són conceptuals com a penalitats convencionals, cosa que manifestament no és el cas en què està pensant el redactor de la Llei, ni té cabuda en el marc conceptual d'aquesta. Per altra part no cal dir que tampoc es pot prendre l'expressió "sanció" com una sanció administrativa a percebre per l'Administració, cosa que seria totalment disparatada en el context de la Proposició de Llei.

Esmena 4 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (2)

Es proposa modificar el paràgraf cinquè de l'exposició de motius amb el següent text:

"En efecte, fins aquest moment, l'única conseqüència de la mora és el deure de pagament de l'interès legal, entès com el preu del diner. En aquesta Llei es preveu que la mora comporti que el deutor hagi de pagar l'interès legal més cinc punts percentuals, com a sanció."

Esmena 5 **De modificació**

Grup Mixt (3)

Es proposa modificar el paràgraf sisè de l'exposició de motius perquè és ben evident que hi manca un subjecte abans del verb "ha estat sotmesa", per la qual cosa es proposa introduir-hi el següent text que, als sols efectes de facilitar la comprensió de l'esmena, s'escriu en negreta:

"... aquest moment, **l'Administració, tant la general com la comunal, es regeix per uns procediments especials per fer front al pagament de les despeses generades per la contractació de béns, obres i serveis, que es troben recollits a la Llei...**"

Motivació

L'esmena es planteja per a corregir l'error en la redacció inicial i per a una millor precisió del que sembla que es refereix a l'Administració.

Tanmateix hem de dir que l'afirmació segons la qual l'Administració és la que celebra la major part de contractes de quantia important no es troba justificada pel text ni tampoc per cap càlcul ni cap estadística, i a més s'ha de relativitzar amb el fet que la globalitat de la contractació privada és més important que la suma del contractes entre privats i l'Administració. L'afirmació continguda en la Proposició de Llei és deguda segurament que el redactor de la Proposició de Llei només té en consideració els contractes administratius i entre aquests el d'obra pública, i perd de vista que l'objecte de la Llei que es proposa és d'aplicació a la major part de l'economia andorrana entre empreses.

Esmena 6 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (3)

Es proposa modificar el paràgraf desè de l'exposició de motius amb el següent text:

“En el capítol segon es preveu que el termini en què, com a màxim, s'ha de realitzar el pagament de les obligacions pecuniàries que recauen dintre de l'àmbit d'aplicació de la Llei, és de 60 dies naturals (amb una reducció progressiva fins als 30 dies naturals) des dels supòsits previstos per a la generació del deute. Es preveu el pacte en contrari en el sentit apuntat més amunt.”

Esmena 7 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (4)

Es proposa modificar el paràgraf dotzè de l'exposició de motius amb el següent text:

“També s'estableix que la mora de les obligacions pecuniàries que es troben en l'àmbit d'aplicació de la Llei comporta el pagament d'un interès equivalent a l'interès legal afegint cinc punts percentuals. A més, el creditor pot reclamar totes les despeses generades per al cobrament del crèdit.”

Índex

Capítol Primer. Disposicions generals

Article 1. *Definicions*

Article 2. *Àmbit d'aplicació*

Capítol II. Termini de pagament, mora, interès i indemnització

Article 3. *Termini de pagament*

Article 4. *Mora*

Article 5. *Interès*

Article 6. *Indemnització*

Capítol III. Nul·litat de clàusules abusives

Article 7. *Nul·litat de clàusules abusives*

Article 8. *Integració del contracte*

Disposició derogatòria

Disposició transitòria

Disposició final

Capítol Primer. Disposicions generals

Article 1. Definicions

Als efectes d'aquesta llei es considera com:

- Empresari: a qualsevol persona física o jurídica que actua en l'exercici de la seva activitat econòmica i/o professional, incloses les societats públiques.

- Administració: el Govern d'Andorra, els Comuns, els Quarts, les entitats parapúbliques andorranes, i els organismes autònoms o les entitats de dret públic andorranes.

- Negoci: transacció comercial celebrada entre empresaris, o negoci entre l'Administració i un empresari.

- Morositat: l'incompliment dels terminis contractuals o legals de pagament.

- Termini de pagament: tots els dies naturals de l'any, i són nuls els pactes que excloïn del còmput els períodes de vacances.

Esmena 8 **De modificació**

Grup Mixt (4)

Es proposa modificar les definicions contingudes en l'article 1 en relació al **Negoci** amb el redactat següent:

-Negoci:

a) Acord, contracte o conveni amb transcendència econòmica celebrat entre empresaris pel subministrament d'obres, béns i mercaderies o per la prestació de serveis.

b) Acord, contracte o conveni amb transcendència econòmica celebrat entre l'Administració i un empresari o professional.

Motivació

Pel que fa a la primera branca de la definició que esmenem, és a dir la “transacció comercial celebrada entre empresaris” considerem que en un text legal les paraules i conceptes s'han d'emprar en llur significació jurídica estricta. En dret, la transacció és un contracte especial pel qual les parts, donant i retenint cadascuna quelcom, posen fi a un litigi nascut o *in fieri*. Pot ser judicial o extrajudicial segons el cas. És evident que la Proposició no pot estar referint-se

a aquesta espècie de contracte sinó als contractes en general, i més especialment als de venda de mercaderies i prestació de serveis.

Per una altra part la limitació a les “transaccions comercials” denota una redacció tant aproximativa com poc tècnica ja que fa escapar de la Llei una gran part de les “transaccions” de l'economia andorrana, a les quals forçosament, per coherència, hauria d'estar pensant la Proposició. En efecte en el nostre dret, i així ho té reconegut per jurisprudència constant el Tribunal Superior, el contracte d'obra (arrendament d'obres o *locatio conductio operarum*), és a dir l'activitat pròpia d'un contractista d'obra, construcció d'edificis, etc. no és comercial sinó civil. Amb la conseqüència que totes les relacions entre constructors entre ells, entre constructor i promotor, entre constructor i qualsevol subcontractant artesà i industrial, i tot altre empresari que tingui per objecte l'activitat de bastir/construir/edificar/refer/modificar edificacions, en totes les seves fases, no són transaccions comercials sinó civils i per consegüent escapen a l'objecte de la Llei. De semblant manera, els contractes d'arrendament de serveis entre professionals entre si, i entre aquests i els empresaris, tampoc són mercantils o comercials (com tampoc ho són els contractes entre juristes i empresaris, ni els metges, ni els comptables (entre d'altres Sentències del Tribunal Superior de dates 13/10/2000, 27/03/2003, 21/01/1999 (1086), 21/01/1999 (1089), 15/06/1995, 14/05/1998, 26/09/2002, 25/05/1999, 27/03/2003, 17/07/2003.)

De tal manera que els contractes d'obra i els altres contractes civils al·ludits, en no tenir el caràcter comercial no estarien compresos en l'àmbit de la Llei, pel que fa als empresaris entre si, mentre que sí estarien compresos quan fossin celebrats entre l'Administració i empresaris privats que tot i no ser compresos en la branca a) de la definició, sí que ho són en la branca b).

El redactat del que anomenem com branca b) de la definició és també molt deficient i la nostra esmena es fonamenta en què es defineix el negoci = com el negoci entre Administració i un empresari. Cosa que atempta no ja contra els principis de la redacció de texts legals i jurídics sinó contra les regles bàsiques de la redacció, i més enllà, de la lògica.

En un text legal, a una determinada figura jurídica li ha de correspondre un vocable i un sol i això tant per exigències conceptuals com per la necessitat de congruència en l'ús del vocabulari.

En dret, el mot negoci és polisèmic.

Negoci en l'accepció més planera és un afer o activitat econòmica del qual hom en treu profit. Més precisament és una operació de compravenda de béns mobles dels que hom n'obté guanys. En aquesta darrera accepció el vocable té la connotació de contracte.

L'esmena que proposem esdevé necessària així per introduir claredat i coherència en la Llei.

En efecte, del text de la Proposició de Llei en resulta que es contemplen les obligacions pecuniàries derivades d'un contracte entre empresaris.

Vegem-ho: En l'article 1: el negoci és transacció comercial celebrada entre empreses, i s'hi parla d'incompliment de terminis contractuals;

En l'article 3 les nocions de factura, recepció de mercaderies, prestació de serveis, lliurament de béns o serveis, es refereixen necessàriament a contractes de compravenda o de serveis.

En l'article 4 es parla d'obligacions contractuals;

En l'article 7 es parla de les clàusules dels contractes;

En l'article 8 es fa referència a la integració del contracte;

En la disposició transitòria es parla de contractes, subcontractació, provisió de béns o serveis.

Amb la qual cosa cal deduir que quan l'article que esmenem utilitza el concepte de “negoci” en realitat deu voler dir contracte. Motiu de pes per acceptar la nostra esmena.

Però també hi ha expressions que poden significar que es contemplen supòsits de figures jurídiques no contractuals és a dir obligacions no contractuals que no poden ser altres que extracontractuals. En efecte, en l'article 1 es defineix la morositat com l'incompliment de terminis contractuals o legals de pagament. Aquests darrers poden ser legals perquè els fixi la Llei tot i que sigui una relació contractual, o pot ser legal en el sentit d'extracontractual.

D'altra banda el terme “negoci jurídic”, terme delicadíssim, ha de ser emprat amb molta cautela.

L'expressió “negoci jurídic” té avui en dret, i de manera acceptada per la comunitat científica jurídica, el significat d'acte o declaració de la voluntat, o acord de voluntats, ordenadament exterioritzada per a perseguir un fi propi autoritzat pel dret, ja sigui en base a tals declaracions en si, ja sigui completades per altres fets i actes. És una noció essencialment *ius privatista* que encaixa molt difícilment en l'àmbit del dret públic, i que va moltíssim més enllà dels contractes.

Aplicant la definició al supòsit que ens ocupa resultarà que qualsevol acte de l'Administració en relació amb un empresari estarà subjecte a aquesta Llei, i no solament els contractes, de manera que l'abast de la Llei, que entre empresaris privats seria reduït a la contractació de béns i serveis, pel que fa a l'Administració serà tot els fets i actes entre un administrat empresari i l'Administració. Creiem que no pot ser el que contempla el grup promotor de la Proposició i per això també formulem l'esmena.

Article 2. Àmbit d'aplicació

1. Les disposicions d'aquesta llei s'apliquen a tots els pagaments que s'han de fer per:

- a) Negocis realitzats al Principat d'Andorra entre empresaris o entre l'Administració i empresaris,
- b) Negocis que s'han celebrat a l'estranger entre empresaris, si el deutor té el seu domicili al Principat d'Andorra,
- c) O als negocis que no complint amb els anteriors requisits s'han realitzat entre empresaris, o entre l'Administració i empresaris, amb subjecció expressa a la llei andorrana.

2. Queden fora de la regulació d'aquesta llei:

- a) Els pagaments que s'han de realitzar per operacions en les quals intervinguin consumidors;
- b) Els pagaments que estiguin sotmesos a procediments de cessació de pagaments o fallida.

Esmena 9 De modificació

Grup Parlamentari Demòcrata (1)

Es proposa la modificació de l'apartat 1 de l'article 2 de la Llei amb el redactat següent:

"1. Les disposicions d'aquesta Llei s'apliquen a tots els pagaments que s'han de fer per:

- a) negocis celebrats al Principat d'Andorra entre empresaris o entre l'Administració i empresaris,
- b) negocis celebrats a l'estranger entre empresaris, i en el que una part té domicili al Principat d'Andorra, si en aquest negoci s'ha realitzat de forma expressa una manifestació de subjecció a la llei andorrana."

Esmena 10 De modificació

Grup Mixt (5)

Es proposa substituir el paràgraf 1 de l'article 2 pel redactat següent:

"1. Les disposicions d'aquesta Llei s'apliquen a tots els pagaments que s'han de fer per:

- a) Contractes, convenis o acords amb transcendència econòmica entre empresaris i d'empresaris amb els clients o consumidors finals.
- b) Contractes, convenis o acords amb transcendència econòmica entre l'Administració i empresaris."

Motivació

El redactat que esmenem de l'apartat a) del paràgraf 1 de l'article 2 inclou els empresaris entre si i empresaris i Administració, segurament perquè ja es deia en l'exposició de motius que s'inclou l'Administració pública perquè no es produeixin distorsions en la cadena de pagaments-contractes entre empresaris.

La Proposició es preocupa de fer arribar la cadena cap al que es descriu com l'inici de l'iter econòmic de la contractació -l'Administració pública- anteriorment a la qual ja no hi hauria cap altre agent amb qui l'Administració contractaria. Però es deixa sense acabar la cadena en l'altre extrem, quan el darrer empresari "de la cadena" ja no contracti amb altre empresari sinó amb el consumidor, que constitueix necessàriament sempre la fi de la cadena.

D'aquesta manera el darrer empresari de la cadena estarà vinculat amb l'anterior empresari (proveïdor) a qui ha comprat béns i serveis per poder ell mateix elaborar el producte o el servei final que ha de vendre al particular consumidor, i això gravat amb l'interès doble legal a partir dels 60 dies, mentre que ell, al seu torn, no es beneficiarà de la mateixa protecció front al consumidor final.

En definitiva els grans majoristes proveïdors de béns i serveis i els industrials seran els beneficiaris de la Llei i no la massa de petits empresaris. Vegi's per exemple les empreses (poques actualment i en situació d'oligopoli) d'obres públiques que presten serveis a l'Administració i als constructors. Aquestes seran sempre protegides i es beneficiaran de la Llei però no els seus clients, els contractistes, que construeixen per compte dels consumidors. Vegi's per exemple els majoristes proveïdors d'elements de construcció. Per agafar un exemple un proveïdor de components elèctrics que tinguin un gran nombre de representacions a Andorra que els empresaris del ram hagin forçosament de contractar: tal majorista tindria el gaudiment d'allò que es proposa en la Llei, mentre que els empresaris en quedarien desprotegits davant del consumidor final, que és qui acaba comprant el producte i el servei.

En certa manera el que succeirà amb aquesta Llei va en sentit contrari del mecanisme de l'IGI, en què per cascada l'acaba pagant el consumidor final: entre empresaris serà el petit i mitjà, col·locat entre el gran empresari i el consumidor, que patirà les conseqüències de la Llei.

Aquesta Llei no està pensada per afavorir la immensa majoria dels empresaris que compren mercaderia i serveis als proveïdors andorrans o estrangers, i els venen als consumidors, sinó als pocs grans industrials i proveïdors majoristes a l'engròs.

Alhora, la nostra esmena proposa la supressió de l'apartat b) del paràgraf 1 de l'article 2 que inclou els "negocis" celebrats a l'estranger entre empresaris si el deutor té el domicili al Principat d'Andorra. La conseqüència és que l'empresari andorrà domiciliat a Andorra sempre serà desfavorit front a l'empresari estranger. Si l'empresari andorrà ven a un empresari estranger no domiciliat a Andorra, no es beneficia de la Llei. En canvi si ell adquireix d'un empresari estranger aquest darrer es beneficia de la Llei.

Normalment aquest tipus de submissió personal a una llei en funció de la nacionalitat, domicili o residència s'acostuma a introduir de manera a protegir el nacional. Aquí no solament no es protegeix sinó que es penalitza.

Finalment la nostra esmena comporta la supressió de l'apartat c) del paràgraf 1 de l'article 2 perquè entenem que és simplement un total despropòsit. En efecte, els "negocis" que no compleixen els articles 2.1.a i 2.1.b és a dir, els celebrats a l'estranger per persones que no són de l'Administració andorrana ni per empresaris que tinguin domicili a Andorra, és ben poc probable que elegeixin l'aplicació de la llei andorrana. Fins i tot l'elecció podria constituir un frau de llei.

Esmena 11 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (5)

Es proposa modificar el redactat del punt b) de l'apartat 1 de l'article 2 amb el següent text:

"b) negocis que s'han celebrat a l'estranger entre empresaris, amb subjecció expressa a la llei andorrana,"

Esmena 12 **De supressió**

Grup Mixt (6)

Es proposa la supressió del paràgraf 2 de l'article 2 amb la qual cosa, si s'aprova l'esmena caldrà eliminar la xifra 1 en l'actual primer paràgraf, que esdevindria únic, de l'article 2.

Motivació

L'article 2.2.a) exclou els pagaments que s'han de realitzar per operacions en les quals intervinguin consumidors. En primer lloc s'ha de dir que el text introdueix un nou vocable, "operacions", que s'afegeix a transacció, contracte, negoci, obligació, cosa que demostra una confusió de la terminologia i introdueix inseguretats en la comprensió de la Llei, en utilitzar-se un autèntic aiguabarreig de conceptes.

En segon lloc l'expressió que "intervinguin" consumidors no és correcta. Els consumidors no intervenen ni deixen d'intervenir, simplement o són part de la contractació o no. L'article 2.1 contempla els empresaris i l'Administració, i ja no estan inclosos els consumidors i per consegüent no és necessari excloure'ls.

No obstant això, com sigui que a l'article 2.1 que –per exclusió– ja deixa fora de l'àmbit personal als consumidors, es menciona als consumidors quant a llur intervenció, aquesta "intervenció" ha de tenir una definició que sempre seria matèria d'interpretació per a conèixer-ne l'abast. Una persona –aquí un consumidor– pot ser part o no ser part d'una contractació, i això constituirà el criteri de la inclusió o exclusió de l'àmbit de la Llei. Però emprar l'expressió "intervenir" (mot sense cap connotació tècnico-jurídica precisa en el context), no és admissible.

A banda de les anteriors consideracions no hi ha cap raó, ni l'exposició de motius ho expressa, perquè en la nostra societat, tan reduïda i imbricada, hi hagi d'haver dos règims diferents entre empresaris i consumidors. Sobretot que els empresaris, persona física, són a la vegada empresaris i consumidors amb l'economia d'ambdues facetes imbricada, i difícil de discriminar.

Així hom es pot preguntar ¿Per què els consumidors poden negociar el crèdit amb els proveïdors i els empresaris no ho han de poder fer? ¿Per què l'empresari petit hauria de consentir terminis de pagament al consumidor per a poder vendre i ell ser-ne privat?

D'altra banda, la Proposició de llei exceptua els pagaments que estiguin sotmesos a procediment de cessació de pagaments i fallida. Aquí també la redacció és totalment impròpia d'un text legal. Els qui poden estar sotmesos a cessació de pagaments o fallida són els comerciants als qui s'aplica el Decret de 4 d'octubre de 1969, no els pagaments. I en matèria de cessació de pagaments i fallides hi ha diverses situacions, ben diferents les unes de les altres, sobre les que es fan, o s'ha de fer, o no s'han fet pagaments tant per part dels cessats i/o fallits com pels

administradors en el cas de l'Administració, tant en l'eventual concordat, com pel que fa als creditors privilegiats. Amb diferències de naturalesa jurídica notables entre cada un d'aquests pagaments. La formulació és un total despropòsit que obriria la porta a un importantíssim contenciós. Per això en demanem la supressió.

Capítol II. Termini de pagament, mora, interès i indemnització

Article 3. Termini de pagament

En els negocis als quals es refereix l'article 2 d'aquesta llei el termini de pagament es produeix:

1. De forma genèrica:

a) Als 60 dies després de la data en la qual el deutor hagi rebut la factura o una sol·licitud de pagament equivalent.

b) Si la data de recepció de la factura o la sol·licitud de pagament equivalent és dubtosa, als 60 dies després de la data de recepció de les mercaderies o prestació dels serveis.

c) Si el deutor rep la factura o sol·licitud de pagament equivalent abans que els béns o els serveis, als 60 dies després del lliurament dels béns o de la prestació dels serveis.

d) Si legalment o contractualment s'ha disposat un procediment d'acceptació o de comprovació en base al qual s'ha de verificar la conformitat dels béns o dels serveis, i si el deutor rep la factura o la sol·licitud de pagament equivalent abans o en la data en la qual té lloc aquesta acceptació o verificació, als 60 dies des del lliurament del béns o serveis.

2. En el supòsit a) de l'anterior apartat, i en cas que s'agrupin factures en una factura-resum, als efectes de facilitar el pagament, i sempre que aquesta factura compregui béns o serveis lliurats en un termini de temps no superior a 15 dies, el còmput s'inicia a la meitat del termini comprès a la factura resum.

3. Els terminis establerts a l'apartat 1 d'aquest article es poden escurçar per acord entre les parts, en quin cas la mora es produirà, a tots els efectes previstos en aquesta llei, en el termini pactat.

4. Els terminis establerts a l'apartat 1 d'aquest article es poden ampliar per acord entre les parts fins a un màxim de 90 dies.

Esmena 13 De modificació

Grup Mixt (7)

Es proposa suprimir els mots “sol·licitud de pagament equivalent” en els apartats a), b), c) i d) del paràgraf 1 de l'article 3.

Motivació

La noció de factura, element major del que depèn la Llei, fins ara no era definida, en la normativa andorrana, com ho és per exemple en l'article L 441-3 del *Code de Commerce* francès i en els articles 237, 289 i connexes del *Code des Impôts*. Ara ho és parcialment, per referència a la nostra normativa fiscal o comptable, i a tal definició caldria fer referència en un text legal. Però la noció de “sol·licitud de pagament” no és equivalent a factura. La segona no és sinònim de la primera ni és subsumible en la mateixa:

- Què és una sol·licitud de pagament?

- Què succeeix si la mercaderia es lliura en diverses partides o fraccions?

- Si els serveis es presten escalonats en el temps?

Si la sol·licitud de pagament és el que s'entén en el nostre dret per “requeriment de pagament” que el creditor adreça al deutor i a partir del qual el deutor entra en *mora solvendi* ja és totalment innecessària la Llei. En efecte, sense aquesta Proposició de llei, el nostre dret preveu que, per les obligacions que no tenen termini, és a partir del requeriment de pagament que s'entra en mora.

Esmena 14 De supressió

Grup Mixt (8)

Es proposa suprimir tot l'apartat d) del paràgraf 1 de l'article 3.

Motivació

El supòsit 3.1.d) conté una contradicció interna insalvable: la pròpia redacció hauria de comportar que el còmput partís de la data de verificació o acceptació i no del lliurament. El venedor pot lliurar quan vulgui però si legalment o contractualment és la data de l'acceptació de la mercaderia o dels serveis que aquest es considera rebut, no pot incórrer en mora a partir de la data de lliurament.

Esmena 15 De supressió

Grup Mixt (9)

Es proposa suprimir els paràgrafs 3 i 4 de l'article 3.

Motivació

Si el termini de 60 dies es pot escurçar, hi cap la possibilitat i fins i tot la probabilitat que els empresaris, proveïdors potents, en situació d'oligopoli i en general de predominança, podrien imposar als petits empresaris clients un termini de venciment inferior, els quals no podrien demanar i obtenir terminis de finançament més enllà dels 90 dies. Cosa que –sobretot en temps de crisi– no

és el millor que pot succeir pels petits i mitjans empresaris (i aquí es podria entendre el perquè en l'article 2.2 es condiciona el petit empresari domiciliat a Andorra que si volés acudir a fora per a gaudir d'un termini de finançament superior als 90 dies tampoc podria, i així fos obligat a passar pels proveïdors majoristes predominants d'aquí.)

A part d'això la limitació del crèdit a 90 dies és una mesura totalment impròpia d'una economia en el marc de llibertat d'empresa i mercat. No hi ha cap raó, ni una, perquè sobretot avui que el crèdit bancari és difícil, el crèdit proveïdor no pugui estar a la lliure disposició dels agents econòmics.

És talment com si la motivació del redactor fos abocar als petits empresaris a haver de buscar, i obtenir si poden, finançament bancari que haurien de pagar a un tipus avui prohibitiu per a poder pagar després al proveïdor oligopolístic. Semblaria doncs que els proveïdors en posició de preeminència són els destinataris -i beneficiaris- de la Llei.

Esmena 16 **De supressió**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (6)

Es proposa suprimir l'apartat 4 de l'article 3.

Esmena 17 **D'addició**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (7)

Es proposa afegir un nou apartat a l'article 3:

"4. El termini genèric de pagament de 60 dies referit en l'apartat primer es reduirà de forma progressiva. D'aquesta manera, a partir del dia 1 de gener de 2015 el termini es reduirà a 45 dies. Així mateix, a partir del dia 1 de gener de 2016 el termini genèric de pagament quedarà fixat en 30 dies."

(Nota: En cas de no acceptar-se l'esmena que proposa la supressió de l'apartat 4, el nou apartat s'haurà de numerar com apartat 5.)

Article 4. Mora

L'obligat de pagament incorre en mora si en el termini i condicions que s'han establert a l'article anterior no ha satisfet el pagament, i sempre que el creditor hagi complert amb les seves obligacions contractuals i legals. En aquest supòsit, la mora és automàtica i es produeix sense necessitat d'avís o requeriment.

La mora comporta el pagament dels interessos previstos al següent article, llevat del cas que el deutor provi que el retard en el pagament no li és imputable.

Esmena 18 **De modificació**

Grup Mixt (10)

Es proposa modificar el segon paràgraf de l'article 4, addicionant-hi un nou paràgraf amb el text següent:

"El deutor no ha de pagar els interessos establerts en l'article següent si s'estableix una *compensatio morae* o una novació.

El comprador deutor també pot beneficiar-se de l'interès moratori quan el seu proveïdor hagi cobrat per anticipació i entri en mora d'entregar-li la prestació contractada."

Motivació

No és admissible que el deutor només pugui escapar de l'efecte de la mora en el cas que el retard no li sigui imputable, deixant així de banda tots els altres casos en què pot escapar de l'interès moratori com per exemple de la *compensatio morae*, la novació, etc. I no solament escapar dels efectes sinó beneficiar-se ell mateix de l'interès moratori quan el proveïdor hagi cobrat per anticipació i entri en mora d'entregar al comprador la prestació contractada.

Article 5. Interès

La mora comporta que sobre la quantitat deguda es generi l'interès igual al doble de l'interès legal vigent en el moment en què es produeix la mora.

Esmena 19 **De modificació**

Grup Mixt (11)

Es proposa modificar el text de l'article 5 substituint-lo pel redactat següent:

"La mora del deutor, sigui empresari o consumidor final, comporta que sobre la quantitat deguda es generi l'interès igual al doble de l'interès legal vigent."

Motivació

En l'article 5 l'interès es fixa en el doble de l'interès legal al moment en què es produeix la mora. D'una banda l'expressió no és adequada: la mora no es produeix en un moment, sinó que neix (s'entra en) en un moment i acaba en un moment. És entre ambdós moments que la mora produeix el seu efecte. Al moment de néixer l'interès legal pot estar en un determinat tipus i variar successivament fins a la fi de la situació morosa. Tal com es fa amb l'interès legal, durant la mora aquesta està subjecta a l'evolució dels interessos, i no és estàtica com es pretén en la Llei.

Avui l'interès legal està en l'1% anual, el doble és del 2%. Ha arribat a estar més baix però també més alt, amb magnituds del 8%.

El petit i mitjà empresari, que és el destinatari de la Llei (víctima es podria dir) que no pogués atendre el pagament a temps estaria sotmès a un interès de percentatge important tot i que pel seu client final -el consumidor- no correria l'interès, i encara no doble sinó senzill, sinó a partir de la contesta a la demanda judicial, a fer efectiu al moment de l'execució de la Sentència, moment molt més llunyà en el temps.

Hi haurà doncs una situació de total discriminació i injustícia entre el petit electricista, el petit venedor d'electrodomèstics, el petit ebenista-fuster que respectivament faci una instal·lació en un xalet, o vengui la cuina d'un pis o fabriqui uns mobles a mida pel consumidor. Ell haurà de pagar al proveïdor majorista, importador d'elements elèctrics de cuines i de finestres etc., en 60 dies o menys. I si no ho fa haurà de suportar el doble de l'interès legal. Però pel seu costat, si el consumidor no el paga a temps, només podrà rebre l'interès legal simple i això no pas a partir dels 60 dies o menys sinó el dia en què -en un judici- es contesti la demanda.

Esmena 20 **De modificació**

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (8)

Es proposa modificar el redactat de l'article 5 amb el següent text:

“La mora comporta que sobre la quantitat deguda es generi l'interès igual a l'interès legal vigent en el moment en què es produeix la mora afegint cinc punts percentuals.”

Justificació

El doble de l'interès legal no assegura el valor dissuasiu que es pretén que tingui (Interès legal del pressupost 2013: 3%, 2012: 1%, 2009: 2,5% 2008: 3,2%).

Article 6. Indemnització

Quan el deutor incorre en mora, a més de l'interès establert a l'anterior article, el creditor té dret a reclamar una indemnització per les despeses raonables en què hagi incorregut per al cobrament del crèdit a partir del moment de la mora.

En cas que la reclamació sigui superior a 30.000 euros, aquestes despeses no podran superar el 15% de l'import degut.

Esmena 21 **De supressió**

Grup Mixt (12)

Es proposa suprimir l'article 6.

Motivació

En l'article 6 apareix una disposició totalment fora de lloc. En matèria de danys i perjudicis, contractuals com extra-contractuals, el nostre dret és complet i dintre d'una sistemàtica multisecular en totes les seves fonts perquè no necessiti una clàusula com aquesta, que constitueix una mena “d'ocurrència” jurídica.

Tots els creditors d'obligacions tenen dret a reclamar, des dels temps romans, danys i perjudicis. La mora, és a dir el retard, és el que s'indemnitza amb l'interès legal (o el doble en la Proposició de Llei). Aquí es pretén multiplicar la indemnització amb un percentatge del 15%.

Fonamentem, així la nostra esmena de supressió en tres arguments principals:

1r. D'una part la posició de l'empresari creditor que recolzant-se en aquella Llei reclami fora de judici no pot ser superior a la de qui reclama en judici, utilitzant advocats, procuradors, pèrits i sotmetent-se a l'apreciació de la jurisdicció tant sobre la procedència de la reclamació de costes com de l'import de les mateixes. Hi haurà una quàdruple discriminació:

- a) Entre els empresaris grossos que podran reclamar als petits aquesta indemnització suplementària i els empresaris petits que no podran reclamar-la als seus clients consumidors finals.
- b) Entre empresaris i no empresaris, la resta de persones privades que no són empresaris, la immensa majoria de la població no podrà beneficiar-se d'aquesta clàusula que beneficia els empresaris (i no a tots).
- c) Entre les reclamacions que tenen origen en obligacions contractuals i les que tenen origen en obligacions extracontractuals.
- d) Entre els que reclamin per la via extrajudicial podent així pretendre obtenir el 15% d'indemnització per aquesta via a afegir a la que després podrien pretendre obtenir per via de costes en la reclamació judicial i aquells que vagin directament a la judicial que només tindran dret a les costes judicials.

2n. D'altra part la formulació de l'article comporta que per les reclamacions inferiors a 30.000 euros, el percentatge de 15% ja de per si altíssim (i afegit a l'interès moratori) pugui ésser superior i sense límit. Tot el que és absolutament

confiscatori i espoliador pels petits i mitjans empresaris.

3r. Per fi s'obre una porta a tota mena d'abusos i a la "picaresca" i "inventiva" per a pretendre justificar pseudocostos.

Quan a més de l'interès moratori el deutor causa al creditor altres danys i perjudicis, ja és suficient el nostre dret perquè es pugui obtenir indemnització sense necessitat de l'adopció d'una norma com la que esmenem.

Capítol III. Nul·litat de clàusules abusives

Article 7. Nul·litat de clàusules abusives

Són nul·les les clàusules dels contractes que continguin condicions abusives pel que respecta al termini per al pagament de les obligacions o a l'interès de demora. En particular, és nul el pacte que estableix un termini de pagament superior al previst a l'article 3.4 d'aquesta llei, així com el pacte que estableix un interès de mora inferior al previst a l'article 5.

Esmena 22

De modificació

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (9)

Es proposa modificar el redactat de l'article 7 amb el següent text:

"Són nul·les les clàusules dels contractes que continguin condicions abusives pel que respecta al termini per al pagament de les obligacions, a l'obligació de renúncia a la indemnització o a l'interès de demora. En particular, són nuls els pactes que estableixin un termini de pagament superior al previst a l'article 3.4, els que obliguin al creditor a renunciar a la indemnització de cobrament determinada a l'article 6 o els que estableixin un interès de mora inferior al previst a l'article 5."

Article 8. Integració del contracte

El jutge que declara la nul·litat d'una clàusula per abusiva integra el contracte amb facultats moderadores sobre els drets i obligacions de les parts.

Esmena 23

D'addició

Grup Parlamentari Socialdemòcrata (10)

Es proposa afegir un nou article 9 amb el següent text:

"Article 9. Recurs a la mediació

1. Per tal d'afavorir l'acord entre deutor i creditor, es constitueix la figura del mediador en l'àmbit de la morositat, la naturalesa jurídica, funcions i procediment aplicable al mateix seran

regulats a partir del desenvolupament reglamentari de la present Llei.

2. L'acceptació del procediment de mediació té caràcter voluntari, i implica la renúncia a l'exercici d'accions jurisdiccionals. Les resolucions o laudes del mediador tenen caràcter executiu i seran d'obligat compliment per ambdues parts.

3. Tant el deutor com el creditor quan procedeixi podran proposar a l'altra part recórrer a la mediació per solucionar el conflicte.

4. Així mateix, l'òrgan jurisdiccional que conegui un determinat assumpte, quan procedeixi i tenint en compte totes les circumstàncies del cas, podrà proposar a les parts que recorrin a la mediació per solucionar el litigi."

Disposició derogatòria

Es deixa sense efecte qualsevol disposició legal que sigui contrària al que es disposa en aquesta llei.

Disposició transitòria

Les disposicions d'aquesta llei s'apliquen als negocis celebrats després de la publicació d'aquesta llei.

No obstant això, i durant el termini màxim de 24 mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, aquells empresaris que hagin atorgat un contracte amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei, i que pel compliment de les seves prestacions en aquest hagin atorgat contractes amb tercers o els hagin d'atorgar, podran establir amb aquests tercers creditors terminis de pagament superiors als establerts a la llei. Perquè sigui aplicable aquest paràgraf, els contractes amb tercers hauran de tenir una vinculació directa amb aquell atorgat abans de l'entrada en vigor de la llei, ja sigui per la subcontractació de les prestacions, ja sigui per proveir-se de béns o serveis necessaris per al compliment d'aquestes prestacions.

Disposició final

La present llei entra en vigor als tres mesos de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Patrícia Riberaygua Marme

Informe de la Comissió legislativa d'Economia a la Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat

En el decurs de les reunions celebrades el dia 26 de setembre i els dies 10 i 17 d'octubre del 2013, la Comissió Legislativa d'Economia ha examinat

l'informe del ponent relatiu a la **Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat**, d'acord amb els articles 98 i 99 del Reglament del Consell General, i d'aquest se'n desprèn el següent:

Esmenes aprovades per unanimitat:

Esmena 22 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) de modificació de l'article 7.

Esmenes aprovades per majoria:

Esmena 5 (*Grup Mixt*) de modificació del sisè paràgraf de l'exposició de motius.

Esmena 9 (*Grup Parlamentari Demòcrata*) de modificació de l'article 2.1.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per unanimitat:

Esmena 14 (*Grup Mixt*) de supressió de l'apartat d) de l'article 3.1.

Esmenes retirades per transacció i aprovades per majoria:

Esmena 1 (*Grup Mixt*) de modificació del primer i segon paràgrafs de l'exposició de motius.

Esmena 8 (*Grup Mixt*) de modificació de l'article 1.

Esmena 13 (*Grup Mixt*) de modificació dels apartats a), b), c) i d) de l'article 3.1.

Esmena 18 (*Grup Mixt*) de modificació de l'article 4.

Esmenes no aprovades:

Esmena 2 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) de modificació del tercer i quart paràgrafs de l'exposició de motius.

Esmena 3 (*Grup Mixt*) de supressió del cinquè paràgraf de l'exposició de motius.

Esmena 4 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) de modificació del cinquè paràgraf de l'exposició de motius.

Esmena 6 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) de modificació del desè paràgraf de l'exposició de motius.

Esmena 7 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) de modificació del dotzè paràgraf de l'exposició de motius.

Esmena 10 (*Grup Mixt*) de modificació de l'article 2.1.

Esmena 12 (*Grup Mixt*) de supressió de l'article 2.2.

Esmena 15 (*Grup Mixt*) de supressió dels apartats 3 i 4 de l'article 3.

Esmena 16 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) de supressió de l'article 3.4.

Esmena 17 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) d'addició d'un nou apartat a l'article 3.

Esmena 19 (*Grup Mixt*) de modificació de l'article 5.

Esmena 20 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) de modificació de l'article 5.

Esmena 21 (*Grup Mixt*) de supressió de l'article 6.

Esmena 23 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) d'addició d'un article 9.

Esmenes retirades:

Esmena 11 (*Grup Parlamentari Socialdemòcrata*) de modificació de l'apartat b) de l'article 2.1.

Nota de la Comissió:

Els membres de la Comissió han acordat, per unanimitat, adequar els aspectes gràfics i de presentació de la Proposició de llei a l'Acord del Consell General sobre l'estructura, el contingut i la forma de les lleis, del 18 d'abril del 2002, així com corregir els errors ortogràfics i de referència detectats.

Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat

Exposició de motius

Tot i que l'ordenament jurídic andorrà ja conté les normes de dret positiu sobre la mora del deutor es pretén introduir una innovació segons la qual el venciment de certes obligacions es fixi per llei en una data determinada, i faci néixer el dret a percebre interessos de mora sense necessitat d'un requeriment.

Més enllà del que preveu el dret comú sobre aquesta matèria, i el que la jurisprudència dels tribunals ha estatut al respecte, i amb la finalitat de reforçar el principi constitucional de seguretat jurídica, es fa necessari establir una normativa de la qual es derivi el termini d'acompliment d'aquelles obligacions pecuniàries i, per tant, el moment en què s'inicia la mora pel que respecta a les obligacions entre empresaris, així com les conseqüències de la mora.

El termini que s'estableix en aquesta Llei perquè es produeixi la mora és de 60 dies des que es considera contreta l'obligació de pagament, que és un termini que es pot considerar adequat al costum en la matèria, i a partir del qual s'estableixen uns interessos que penalitzen al deutor.

Tanmateix, s'estableix, d'una banda, que per acord entre les parts es pot escurçar aquest termini màxim, en quin cas la mora es produirà, a tots els efectes previstos en aquesta Llei, en el termini pactat; i, de

l'altra, que per acord de les parts es pot ampliar aquest termini, si bé en cap cas a més de 90 dies des que es considera contraeta l'obligació de pagament. En tots els supòsits, produïda la mora s'han de meritjar els mateixos interessos.

En efecte, fins aquest moment, l'única conseqüència de la mora és el deure de pagament de l'interès legal, entès com el preu del diner. En aquesta Llei es preveu que la mora comporti que el deutor hagi de pagar el doble de l'interès legal, com a sanció.

D'altra banda, fins aquest moment, l'Administració, tant la general com la comunal, es regeix per uns procediments especials per fer front al pagament de les despeses generades per la contractació de béns, obres i serveis, que es troben recollits a la Llei general de les finances públiques de 19 de desembre del 1996, i a la Llei 10/2003, del 27 de juny, de les finances comunals.

Tanmateix, i amb la finalitat que no es produeixin distorsions en la cadena de pagaments-cobraments entre empresaris, i compte tingut que l'Administració és qui celebra la major part dels contractes de quantia més important, s'ha considerat la necessitat que l'Administració adequi els terminis dels seus pagaments amb els empresaris amb els quals contracti, de la mateixa forma que ho han de fer els empresaris entre ells.

En cas contrari, es produiria el fet que l'empresari que ha contractat amb l'Administració podria trobar-se en el supòsit indesitjable de tenir l'obligació de pagar i, de no fer-ho, haver de suportar l'interès de mora, sense haver cobrat de l'Administració.

En el capítol primer, de disposicions generals, s'estableixen les definicions i l'àmbit d'aplicació de la Llei.

En el capítol segon es preveu que el termini en què, com a màxim, s'ha de realitzar el pagament de les obligacions pecuniàries que recauen dintre de l'àmbit d'aplicació de la Llei, és de 60 dies naturals des dels supòsits previstos per a la generació del deute. Es preveu el pacte en contrari en el sentit apuntat més amunt.

S'estableixen com a excepcions a les disposicions d'aquesta Llei els deutes derivats d'operacions comercials en les quals intervinguin consumidors, i els deutes d'empresaris sotmesos a procediments de cessació de pagaments o fallida.

També s'estableix que la mora de les obligacions pecuniàries que es troben en l'àmbit d'aplicació de la Llei comporta el pagament d'un interès equivalent al doble de l'interès legal. A més, el creditor pot reclamar totes les despeses generades per al cobrament del crèdit.

Finalment, el capítol tercer sanciona amb nul·litat les clàusules abusives que es puguin incloure en els contractes per deixar sense efecte les disposicions d'aquesta Llei.

La Llei es complementa amb una disposició transitòria i una disposició final.

Capítol primer. Disposicions generals

Article 1. Definicions

Als efectes d'aquesta Llei es considera com a:

- Empresari: qualsevol persona física o jurídica que actua en l'exercici de la seva activitat econòmica i/o professional, incloses les societats públiques.
- Administració: el Govern d'Andorra, els comuns, els quarts, les entitats parapúbliques andorranes, i els organismes autònoms o les entitats de dret públic andorranes.
- Negoci:
  - a) l'acord, contracte o conveni amb transcendència econòmica celebrat entre empresaris pel subministrament d'obres, béns i mercaderies o per la prestació de serveis.
  - b) l'acord, contracte o conveni amb transcendència econòmica celebrat entre l'Administració i un empresari.
- Morositat: l'incompliment dels terminis contractuals o legals de pagament.
- Termini de pagament: tots els dies naturals de l'any, i són nuls els pactes que exclouin del còmput els períodes de vacances.

Article 2. Àmbit d'aplicació

1. Les disposicions d'aquesta Llei s'apliquen a tots els pagaments que s'han de fer per:

- a) negocis celebrats al Principat d'Andorra entre empresaris o entre l'Administració i empresaris,
- b) negocis celebrats a l'estranger entre empresaris, i en el que una part té domicili al Principat d'Andorra, si en aquest negoci s'ha realitzat de forma expressa una manifestació de subjecció a la llei andorranana.

2. Queden fora de la regulació d'aquesta Llei:

- a) Els pagaments que s'han de realitzar per operacions en les quals intervinguin consumidors;
- b) Els pagaments que estiguin sotmesos a procediments de cessació de pagaments o fallida.

Capítol segon. Termini de pagament, mora, interès i indemnització

Article 3. Termini de pagament

En els negocis als quals es refereix l'article 2 d'aquesta Llei el termini de pagament es produeix:

1. De forma genèrica:

a) Als 60 dies després de la data en la qual el deutor hagi rebut la factura o un document equivalent.

b) Si la data de recepció de la factura o del document equivalent és dubtosa, als 60 dies després de la data de recepció de les mercaderies o prestació dels serveis.

c) Si el deutor rep la factura o document equivalent abans que els béns o els serveis, als 60 dies després del lliurament dels béns o de la prestació dels serveis.

d) Si legalment o contractualment s'ha establert un procediment d'acceptació o de comprovació en virtut del qual s'ha de verificar la conformitat dels béns o dels serveis, i si el deutor rep la factura o el document equivalent abans o en la data en què té lloc aquesta acceptació o verificació, als 60 dies després de la data d'acceptació o de verificació. No obstant això, el pagament no podrà excedir els 60 dies des de la data de lliurament dels béns o de la prestació dels serveis.

2. En el supòsit a) de l'anterior apartat, i en cas que s'agrupin factures en una factura-resum, als efectes de facilitar el pagament, i sempre que aquesta factura compregui béns o serveis lliurats en un termini de temps no superior a 15 dies, el còmput s'inicia a la meitat del termini comprès a la factura resum.

3. Els terminis establerts a l'apartat 1 d'aquest article es poden escurçar per acord entre les parts, en quin cas la mora es produirà, a tots els efectes previstos en aquesta Llei, en el termini pactat.

4. Els terminis establerts a l'apartat 1 d'aquest article es poden ampliar per acord entre les parts fins a un màxim de 90 dies.

Article 4. Mora

L'obligat de pagament incorre en mora si en el termini i condicions que s'han establert a l'article anterior no ha satisfet el pagament, i sempre que el creditor hagi complert amb les seves obligacions contractuals i legals. En aquest supòsit, la mora és automàtica i es produeix sense necessitat d'avís o requeriment.

La mora comporta el pagament dels interessos previstos al següent article, llevat del cas que el deutor provi que el retard en el pagament no li és imputable.

El deutor no ha de pagar els interessos establerts en l'article següent si s'estableix una *compensatio morae*, una novació o homologació judicial d'acord de refinançament.

Quan el deutor ho sigui perquè, tot i haver pagat ja ell al seu proveïdor a la bestreta, no hagi rebut l'entrega de la prestació contractada, podrà també reclamar la percepció de l'interès moratori.

Article 5. Interès

La mora comporta que sobre la quantitat deguda es generi l'interès igual al doble de l'interès legal vigent en el moment en què es produeix la mora.

Article 6. Indemnització

Quan el deutor incorre en mora, a més de l'interès establert a l'anterior article, el creditor té dret a reclamar una indemnització per les despeses raonables en què hagi incorregut per al cobrament del crèdit a partir del moment de la mora.

En cas que la reclamació sigui superior a 30.000 euros, aquestes despeses no podran superar el 15% de l'import degut.

Capítol tercer. Nul·litat de clàusules abusives

Article 7. Nul·litat de clàusules abusives

Són nul·les les clàusules dels contractes que continguin condicions abusives pel que respecta al termini per al pagament de les obligacions, a l'obligació de renúncia a la indemnització o a l'interès de demora. En particular, són nuls els pactes que estableixin un termini de pagament superior al previst a l'article 3.4, els que obliguin al creditor a renunciar a la indemnització de cobrament determinada a l'article 6 o els que estableixin un interès de mora inferior al previst a l'article 5.

Article 8. Integració del contracte

El jutge que declara la nul·litat d'una clàusula per abusiva integra el contracte amb facultats moderadores sobre els drets i obligacions de les parts.

Disposició transitòria

Les disposicions d'aquesta Llei s'apliquen als negocis celebrats després de la publicació d'aquesta Llei.

No obstant això, i durant el termini màxim de 24 mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, aquells empresaris que hagin atorgat un contracte amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, i que pel compliment de les seves prestacions en aquest hagin atorgat contractes amb tercers o els hagin d'atorgar, podran establir amb aquests tercers creditors terminis de pagament superiors als establerts a la Llei. Perquè sigui aplicable aquest paràgraf, els contractes amb tercers hauran de tenir una vinculació directa amb aquell atorgat abans de l'entrada en vigor de la Llei, ja sigui per la subcontractació de les prestacions, ja sigui per proveir-se de béns o serveis necessaris per al compliment d'aquestes prestacions.

Disposició final

La present Llei entra en vigor als tres mesos de la seva publicació al *Bulletí Oficial del Principat d'Andorra*.

En els termes precedents es formula l'informe de la Comissió Legislativa d'Economia que, d'acord amb l'article 100.1 del Reglament del Consell General, tramet al Sr. síndic general, als efectes escaients.

Olga Gelabert Fàbrega
Vicepresidenta de la Comissió Legislativa d'Economia

Silvia Calvó Armengol
Presidenta de la Comissió Legislativa d'Economia

A la M. I. Sindicatura

El sotasignat, David Rios Rius, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, d'acord amb el que disposa l'article 100 de Reglament del Consell General, mitjançant aquest escrit presento les següents reserves d'esmena a la "Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat", publicada al Butlletí del Consell General núm. 10/2013, del 28 de març del 2013.

Reserva d'esmena 1

Reserva de l'esmena 16 de l'informe del ponent (esmena 6 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata), que proposa suprimir l'apartat 4 de l'article 3.

Reserva d'esmena 2

Reserva de l'esmena 17 de l'informe del ponent (esmena 7 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata), que proposa afegir un nou apartat a l'article 3 amb el següent text:

"4. El termini genèric de pagament de 60 dies referit en l'apartat primer es reduirà de forma progressiva. D'aquesta manera, a partir del dia 1 de gener de 2015 el termini es reduirà a 45 dies. Així mateix, a partir del dia 1 de gener de 2016 el termini genèric de pagament quedarà fixat en 30 dies."

Reserva d'esmena 3

Reserva de l'esmena 20 de l'informe del ponent (esmena 8 del Grup Parlamentari Socialdemòcrata), que proposa modificar l'article 5 amb el següent text:

"La mora comporta que sobre la quantitat deguda es generi l'interès igual a l'interès legal vigent en el moment en què es produeix la mora afegint cinc punts percentuals."

Reserva d'esmena 4

Reserva de l'esmena 23 de l'informe del ponent (esmena 10 del Grup Parlamentari

Socialdemòcrata), que proposa afegir un nou article 9 amb el següent text:

"Article 9. *Recurs a la mediació*

1. Per tal d'afavorir l'acord entre deutor i creditor, es constitueix la figura del mediador en l'àmbit de la morositat, la naturalesa jurídica, funcions i procediment aplicable al mateix seran regulats a partir del desenvolupament reglamentari de la present Llei.

2. L'acceptació del procediment de mediació té caràcter voluntari, i implica la renúncia a l'exercici d'accions jurisdiccionals. Les resolucions o laudes del mediador tenen caràcter executiu i seran d'obligat compliment per ambdues parts.

3. Tant el deutor com el creditor quan procedeixi podran proposar a l'altra part recórrer a la mediació per solucionar el conflicte.

4. Així mateix, l'òrgan jurisdiccional que conegui un determinat assumpte, quan procedeixi i tenint en compte totes les circumstàncies del cas, podrà proposar a les parts que recorrin a la mediació per solucionar el litigi."

Consell General, 21 d'octubre del 2013

David Rios Rius
President

3- PROCEDIMENTS ESPECIALS

3.2.2 Proposicions de llei qualificada

Edicte

La Sindicatura, en reunió tinguda el dia 21 d'octubre del 2013, ha examinat el document que li han tramès els M. I. Srs. Carles Enseñat Reig, Sílvia Riva González, Sofia Garrallà Tomàs i Meritxell Verdú Marquilló, consellers generals del Grup Parlamentari Demòcrata, registrat en data 14 d'octubre del 2013, sota el títol **Proposició de llei de modificació de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de règim electoral i del referèndum** i exercint les competències que li atribueix el Reglament del Consell General en els articles que es citaran, ha acordat:

1. D'acord amb l'article 18.1.d), admetre a tràmit aquest escrit sota la qualificació de Proposició de llei qualificada.

2. D'acord amb l'article 103.2, ordenar la seva publicació, i remetre-la al Govern perquè, en el termini de quinze dies, manifesti el seu criteri. El

Govern haurà d'evacuar el seu informe per tot el dia 12 de novembre del 2013, a les 17.30h.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 21 d'octubre del 2013

Vicenç Mateu Zamora

Síndic Genera

Proposició de llei de modificació de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de règim electoral i del referèndum

Exposició de motius

La Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de règim electoral i del referèndum preveu dues modalitats de vot: el vot presencial al col·legi electoral i el vot per dipòsit judicial a la Batllia.

El dret de sufragi és un dret fonamental reconegut per la Constitució del Principat d'Andorra. La realitat d'avui ens porta a acceptar el fet que cada vegada hi ha més andorrans que resideixen a l'estranger per motius laborals o d'estudis. Per aquesta raó, i amb l'objectiu de facilitar l'exercici efectiu d'aquest dret als electors residents a l'estranger, la present Llei incorpora una variant del vot per dipòsit judicial: el vot per dipòsit judicial tramès per correu.

Així, s'introdueix un article 33 bis a la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de règim electoral i del referèndum, que obre la possibilitat de fer ús del vot per dipòsit judicial per correu als electors residents a l'estranger que constin com a tals en el registre electoral, així com aquells electors que, tot i no constar com a inscrits en el referit registre electoral com a residents a l'estranger, acreditin que estan cursant estudis a l'estranger o realitzant una activitat laboral o professional a l'estranger.

Tanmateix, es crea un registre electoral nacional que, sense perjudici dels registres electorals comunals, ofereix una major seguretat jurídica als electors.

La seguretat del procés electoral és precisament un dels principis que inspiren la Llei, que estableix mecanismes àgils però alhora rigorosos per garantir-ne el correcte desenvolupament i evitar eventuales conductes fraudulentament amb relació al vot.

Finalment, la present modificació, a més d'adaptar el conjunt de l'articulat de la Llei als canvis introduïts, corregeix alguns errors de redacció que s'han pogut constatar al text vigent fins a la data.

Article 1

Es modifica la lletra a) de l'apartat 3 de l'article 1 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“a) Els condemnats per sentència judicial ferma a la pena principal o accessòria de privació del dret de sufragi, durant el temps del seu compliment.”

Article 2

Es modifica l'apartat 3 de l'article 3 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“3. Les llistes electorals han de contenir el nom i els cognoms dels electors que constin al registre electoral i el seu número de passaport. Les llistes electorals definitives han de contenir, a més, el col·legi electoral i la mesa on correspondria votar a cada elector.”

Article 3

S'introdueix un nou apartat 2, modificant l'ordre dels mateixos, i es modifica el redactat de l'antic apartat 2 -ara enumerat com a 3- de l'article 5 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queden redactats de la manera següent:

“2. El registre electoral de cada parròquia contindrà també els electors residents a altres parròquies i a l'estranger.

3. Les candidatures a les eleccions del Consell General o a les comunals tenen dret a obtenir gratuïtament còpia de les llistes electorals de la circumscripció corresponent, en la qual, a més de les dades a què fa referència l'apartat 3 del precedent article 3, s'hi afegirà l'adreça dels electors que consti al registre electoral.”

Article 4

Es modifica l'article 6 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“Article 6. *Condicions de la inscripció al registre electoral*

1. Els comuns han d'inscriure al registre electoral de cada parròquia els andorrans que estiguin donats d'alta en el seu cens de població i els que hagin obtingut la inscripció per parròquia d'origen, i que compleixin els requisits a què es refereix l'article 1.

2. El Govern, cada vegada que resolgui favorablement un expedient de nacionalitat amb ple ús dels drets civils i polítics ho ha de notificar als comuns. Cada comú ha de donar d'alta d'ofici al registre electoral de la seva parròquia la persona que hagi obtingut la nacionalitat amb ple ús dels drets civils i polítics, d'acord amb el que disposa el paràgraf anterior.

3. Els electors que figurin inscrits en el cens de població i en el registre electoral d'una parròquia, i que hi causin baixa com a residents per haver fixat llur residència a l'estranger, continuen inscrits en el registre electoral d'aquella parròquia, a menys que l'interessat exerciti l'opció prevista en l'article 7.

4. Els andorrans que resideixin a l'estranger i que no estiguin inscrits en el registre electoral de cap parròquia, poden sol·licitar la seva inscripció a la parròquia d'origen, d'acord amb les disposicions de l'article 7, si compleixen els requisits de l'article 1.”

Article 5

Es modifica el títol i els apartats 1 i 3 de l'article 7 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queden redactats de la manera següent:

“Article 7. *Inscripció al registre electoral de la parròquia de residència o d'origen*

1. Tot elector inscrit en el registre electoral de la parròquia de residència pot optar per canviar la seva inscripció al de la seva parròquia d'origen, si ho demana al comú d'aquesta i aporta la documentació que acrediti el seu dret. S'entén per parròquia d'origen la de residència dels pares en el moment de néixer o ésser adoptat l'elector o, quan faci el cas, la de residència de la darrera generació d'ascendents andorrans de l'elector, o la de residència en el moment d'adquirir o recuperar la nacionalitat andorrana amb plenitud de drets civils i polítics.

3. L'elector que hagi optat per la inscripció al registre electoral de la parròquia d'origen pot obtenir novament la inscripció al de residència si ho demana al comú d'aquesta i aporta la documentació que justifiqui la residència.”

Article 6

Es modifiquen els apartats 1, 2 i 4 de l'article 8 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral

i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“1. Tots els comuns han de publicar al seu tauler d'edictes la llista provisional d'electors els dies 30 de març i 30 de setembre de cada any, excepte si la data de publicació queda inclosa en període electoral o de referèndum. Cada comú confecciona la llista segons les dades del registre electoral que té al seu càrrec i corregeix els errors i les omissions que hi observi, bo i procurant que sigui el més completa possible.

2. Els comuns inscriuen d'ofici a la llista totes les persones, tant residents a la parròquia com en una altra parròquia o a l'estranger, que hagin obtingut el dret a votar a la parròquia i, per tant, s'hagin incorporat al registre electoral des de l'anterior publicació de les llistes electorals i n'eliminen les dades d'aquelles que l'hagin perdut.

4. Al cap de tres dies hàbils de la publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* del decret de convocatòria d'eleccions o de referèndum els comuns fan públiques les llistes electorals. Aquestes llistes tenen la consideració de definitives.”

Article 7

Es modifica l'article 9 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“Article 9. *Canvis i actualització del registre electoral*

1. Les opcions previstes en l'article 7 es poden exercitar sol·licitant el canvi en el registre electoral en qualsevol moment, excepte quan hagi estat convocat referèndum o eleccions i fins a la resolució de la convocatòria.

2. Cada any, a partir dels dies 15 de març i 15 de setembre, els comuns s'han d'adreçar mútuament la llista dels electors que hagin demanat i obtingut l'exercici de l'opció contemplada en aquest article, a fi que siguin donats de baixa al registre electoral en llur parròquia de residència o d'origen, segons correspongui. Quan hi hagi una convocatòria electoral o de referèndum aquest tràmit s'ha d'efectuar en el termini de 3 dies hàbils des de la data d'aquesta convocatòria, i únicament per les demandes presentades fins el dia anterior a la mateixa.”

Article 8

Es modifica l'article 13 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“Article 13. *Modificació com a conseqüència d'una sentència*

Els comuns, immediatament a la notificació d'una sentència ferma reconeixent o denegant el dret a votar a alguna persona, han de modificar el registre electoral i, en conseqüència, les llistes electorals provisionals o definitives, produint-se els efectes oportuns en ordre a la realització de la votació.”

Article 9

Es modifica l'article 14 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“Article 14. *Adquisició de nacionalitat i dret d'inscripció*

La resolució en període electoral o de referèndum de qualsevol expedient sobre adquisició de la nacionalitat andorrana, no dóna dret a la persona interessada a fer-se inscriure en el registre electoral ni, en conseqüència, a la llista electoral fins a la primera revisió posterior a l'acabament del procés electoral o de referèndum en curs.”

Article 10

Es modifica l'article 15 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“Article 15. *Persones elegibles*

Són elegibles tots els andorrans, majors d'edat, en el ple ús dels seus drets civils i polítics, inscrits al registre electoral i a les llistes electorals i que no estiguin sotmesos a cap causa d'inelegibilitat.”

Article 11

Es modifica l'apartat 1 de l'article 20 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“1. Per tal que una candidatura sigui vàlida ha d'ésser presentada pel 0,5% d'electors inscrits a la llista electoral parroquial o de la suma dels electors inscrits a totes les parròquies, segons es tracti de circumscripció parroquial o nacional i, en qualsevol cas, per no menys de deu presentadors.”

Article 12

Es modifica l'apartat 2 de l'article 30 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“2. El Govern, amb antelació suficient, farà arribar a tots els electors al domicili que consti a les llistes electorals, fins i tot els residents a l'estranger i aquells que hagin sol·licitat el vot per dipòsit judicial

per correu, un sobre que contindrà les professions de fe de les diverses candidatures. Totes tindran un mateix tractament en la documentació inclosa i en la seva presentació. La documentació que s'envii als electors residents a l'estranger contindrà, a més, informació en relació al vot judicial per correu.”

Article 13

Es modifica l'article 32 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“Article 32. *Modalitat de vot*

El vot s'efectua personalment al Col·legi Electoral assignat a l'elector o per dipòsit judicial a la Batllia. El vot per dipòsit judicial a la Batllia es pot emetre presencialment o per correu.”

Article 14

S'introdueix un article 33 bis a Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“Article 33 bis. *Vot per dipòsit judicial per correu*

1. Els electors residents a l'estranger que constin com a tals en el registre electoral i en les llistes electorals definitives poden fer ús del vot per dipòsit judicial per correu.

2. Excepcionalment, també poden fer ús d'aquesta modalitat de vot els electors que, tot i no constar inscrits al registre electoral com a residents a l'estranger, acreditin que estan cursant estudis a l'estranger o realitzant temporalment una activitat laboral o professional a l'estranger.

3. Per poder fer ús d'aquesta modalitat de vot, els interessats ho han de demanar expressament i, en el cas dels electors a què fa referència l'apartat 2, hauran d'adjuntar a la seva sol·licitud un certificat lliurat pel centre d'estudis o per l'empresa per la qual es presti serveis a l'estranger. La sol·licitud ha d'ésser formulada per escrit o per mitjà del web del comú on consti la inscripció, en els termes que estableixi el reglament.

4. Una vegada proclamades les candidatures, el Govern, per compte dels comuns, adreça als electors residents a l'estranger i a aquells altres que, en mèrits del previst en el precedent apartat 2, hagin optat pel vot de dipòsit judicial per correu, tota la documentació necessària per exercir el vot. El Govern regularà, per mitjà del corresponent reglament, la forma i els mitjans que s'hauran d'utilitzar tant per lliurar la referida documentació a l'elector que faci ús del seu dret com per fer arribar el sobre que conté el vot a la Batllia.

Aquesta documentació ha de consistir en els sobres oficials, paperetes oficials de totes les candidatures, un certificat d'inscripció de l'interessat a la llista electoral definitiva lliurat pel propi comú i un sobre per a la tramesa del vot en el qual constarà impresa l'adreça de la Batllia.

5. Per procedir al vot, l'elector introduirà en cada un dels sobres oficials la papereta que hagi elegit i procedirà al seu tancament. Aquests sobres s'introdueixen en el sobre destinat a l'enviament de la documentació a la Batllia, juntament amb el certificat d'inscripció a la llista electoral definitiva i una fotocòpia del passaport vigent. En aquest sobre -que ha de ser tancat- hi constarà a la part posterior el nom i l'adreça de l'elector remitent i la seva signatura.

Seguint les instruccions que, amb subjecció al que es disposi reglamentàriament, constin en la documentació rebuda, l'elector realitzarà els tràmits necessaris per tal que el sobre sigui tramès a la Batllia.

6. Rebuts per la Batllia, els vots seran lliurats en els termes previstos a l'article 33.4.”

Article 15

Es modifica l'apartat 3 de l'article 37 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“3. A l'efecte del paràgraf anterior, els comuns comunicaran al Govern el nombre d'inscrits en les llistes electorals definitives.

Als efectes del vot de dipòsit judicial per correu, els comuns especificaran els electors inscrits al seu registre que siguin residents a l'estranger. També comunicaran, l'endemà de finalitzat el termini previst a l'article 33bis.2, els electors que, trobant-se excepcionalment a l'estranger, hagin sol·licitat el vot per dipòsit judicial per correu.”

Article 16

Es modifica el títol de l'article 40 de la Llei 28/2007, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, que queda redactat de la manera següent:

“Article 40. *Procediment per votar al col·legi electoral*”